מרן הגאון הרב שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

קווים אחדים מתולדות חייו

מרן הגרשז"א זצ"ל נולד בשבת-קודש כ"ג בתמוז תר"ע (30.7.10), וגלב"ע אור ליום כ' אדר א' תשנ"ה (20.2.95), והוא בן פ"ד שנים. כל שנות חייו של מרן הגאון זצ"ל, מלידתו ועד פטירתו, עברו עליו בשכונת שערי חסד בירושלים -- בה נולד, גדל, נשא אשה, הוליד עשרה בנים ובנות, והפך להיות תל-תלפיות לכל בני ישראל.

זכה מרן הגאון זצ"ל למלא את ד"ף-חייו באותיות צפופות ומלאות של תורה, מצוות ומעשים טובים בשלימות נפלאה שכמעט לא זכה בה אדם אחר בדור זה.

מרן הגאון זצ"ל למד בישיבת עץ החיים בירושלים, והיה תלמידו המובהק של זקן ראשי הישיבות מרן הגאון ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל. בשנת תש"ט החל ללמד בישיבת קול תורה בירושלים, ובשנת תש"י נבחר לשמש כראש הישיבה, תפקיד אותו מילא במסירות אין-קץ עד יום פטירתו, ועל תפקידו זה היתה גאוותו, כפי שעולה מצוואתו (ראה להלן). מרן הגאון זצ"ל סירב כל ימיו לקבל על עצמו מינויים רשמיים כלשהם, אף שהוצעו לו תפקידים רמים ביותר בעולם הרבנות והדיינות.

קטונתי מלהעריך את תכונותיו התרומיות של מרן הגאון זצ"ל, ואת תרומתו האדירה לכלל ישראל בפסיקותיו ובהנהגותיו. גדולים וטובים ממני עוד ידברו ויכתבו שנים רבות על מרן הגאון זצ"ל. אכן, פטור בלא כלום אי אפשר, וכמי שמרן הגאון זצ"ל נטה לו חסד לדון בשאלות קשות בעניני רפואה והלכה שהעליתי לפניו, יכולני להעיד מקצת שבמקצת על כמה נקודות באישיותו ובתרומתו של מרן הגאון זצ"ל.

מרן הגאון זצ"ל הוכר על ידי כל החוגים בישראל ובתפוצות כ'פוסק הדור', תואר שרק בודדים בכל דור זוכים לו. ההכרה הזו היא תוצאה של שילוב נדיר ומופלא של יושר ואמת, ענווה וצניעות, מעשי צדקה וחסד, ידע תורני מקיף, ואסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא -- כל אלו בדרגות עילאיות ובשלימות גדולה. ההקפדה המירבית על קוצו של יו"ד לא רק במצוות שבין אדם למקום אלא גם במצוות שבין אדם לחברו מתוך מזג טוב וסבר פנים יפות, כבוד לזולת, ונגישות גדולה ללא 'גבאים', 'מזכירים' ו'שליחים' למיניהם איפיינו את מרן הגאון זצ"ל. כל זה עשה מרן הגאון זצ"ל לא מתוך אינטואיציה אלא מתוך גופה של הלכה, לאחר עיון מעמיק ולאחר הפנמה מלאה של עקרונות ההלכה.

צוואתו ('בקשה' בלשונו הזהב) מדגימה את תכונות נפשו המיוחדות. וכך כתב בצוואתו:

"... ב) המצבה תהא כרגיל ובכל אופן לא יותר גבוה מהמצבות של הורי ע"ה. בתואר שעל המצבה יהי' רק הרה"ג בלבד, אך יש רשות להוסיף העמיד תלמידים בישיבת קול תורה והרביץ תורה לרבים.

ג) לא להכניס גופי תוך היכל קדוש של ישיבה או בית מדרש.

ד) אם יהיו כאלו שירצו לומר דברי הספד אבקש מאד לקצר ולא להגיד עלי שבחים אלא רק התעוררות לאהבת תורה ויראת שמים ולתיקון המעשים והמידות.

ה) מבקש אני מבני משפחתי לא לעשות השתדלות לבקש מאחרים לעשות הספדים לשבעה ושלושים, אך אם יהיו כאלו שירצו מעצמם להספיד אבקש עוד פעם לא להפליג בשבחים, כי גם בעודני חי הצטערתי מזה ובפרט מהגוזמאות שכתבו עלי בזמן האחרון. וגם חוזר אני על בקשתי הנ"ל לא להאריך ביותר ולהכביד על השומעים.

ו) הנני מוחל לכל אדם מחילה גמורה וגם מאד מבקש מכל מי שחושב או שבאמת נכשלתי ופגעתי בו בזדון או בשגגה לעשות עמדי חסד ולמחול לי שהרי גם להם לא טוב אם ח"ו אחרים נענשים על ידם.

ז) אם סוף שנותי יהיו ח"ו קשים אבקש להכניס אותי לאיזה מוסד טוב כי אינני רוצה להיות לטורח ומשא על בני משפחתי ..."

גדולתו המיוחדת של מרן הגאון זצ"ל בתורה התבטאה לא רק בזכרונו המופלא והנדיר, ולא רק בהיקף ובעומק של שליטתו המלאה בכל מכמני התורה, אלא אולי בעיקר ביכולת הניתוח הייחודית שלו את גדרי ההלכה, וביכולתו להגדיר וליישם את ההלכה בכל פרטיה ודקדוקיה לגבי החיים המודרניים בכל התחומים -- טכנולוגיה, רפואה, חקלאות, כלכלה וכיוצ"ב. עמלו ויגיעתו לאין קץ בתורה ובהלכה, ורצונו העז לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא היא שעמדה לו וזיכתה אותו בסייעתא דשמיא הגדולה בכל פסיקותיו בשאלות המסובכות והמורכבות שנשאל עליהם מכל קצוי תבל. מן הראוי לציין, כי מרן הגאון זצ"ל לא פסק בשאלות הנוגעות לעובדות מדעיות אלא אם כן התייעץ עם מומחים בדבר וירד לעומקם של העובדות והנתונים, ואף אנכי הקטן זכיתי לשרת את מרן הגאון זצ"ל בסיפוק נתונים נחוצים לפסיקתו בעניני רפואה והלכה. יתר על כן, יש אף שמרן הגאון זצ"ל יזם בעצמו מחקרים ונסיונות מדעיים כדי להבין את גדרי ההלכה המתאימים למקרה.